

**ЗАТВЕРДЖЕНО**

Вченою радою ДВНЗ «УжНУ»

Протокол №6 від 30.05.2019 р.

Голова Вченої ради ДВНЗ «УжНУ»



проф. Смоланка В.І.

Введено в дію наказом ректора

Від «07» 06 2019 р. № 280/01-04

**СТРАТЕГІЯ ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЇ  
ДЕРЖАВНОГО ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ  
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»**

**І. ПЕРЕДУМОВИ ТА ЗАСАДИ ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЇ  
УЖГОРОДСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ**

Одним із основних напрямів формування сучасної освітньої політики країн Європи та світу є інтернаціоналізація та модернізація вищої освіти. Цей процес зумовлений глобалізацією сучасного світу, розвитком міжнародної співпраці, економічною, політичною, соціальною та культурною інтеграцією країн. Трансформаційні процеси спрямовані на формування толерантності, навичок міжкультурної комунікації та на підготовку конкурентоспроможних спеціалістів на міжнародному ринку праці.

Географічне розташування Державного вищого навчального закладу «Ужгородський національний університет» (далі ДВНЗ «УжНУ») сприяє залученню досвіду вищих навчальних закладів провідних країн центрально-східної Європи – Словаччини, Угорщини, Румунії, Польщі, Чехії у процесах євроінтеграції, містить значний інтерес не тільки для нашого університету, а й України в цілому.

## **I. ПЕРЕДУМОВИ ТА ЗАСАДИ ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЇ УЖГОРОДСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ**

Одним із основних напрямів формування сучасної освітньої політики країн Європи та світу є інтернаціоналізація та модернізація вищої освіти. Цей процес зумовлений глобалізацією сучасного світу, розвитком міжнародної співпраці, економічною, політичною, соціальною та культурною інтеграцією країн. Трансформаційні процеси спрямовані на формування толерантності, навичок міжкультурної комунікації та на підготовку конкурентоспроможних спеціалістів на міжнародному ринку праці.

Географічне розташування Державного вищого навчального закладу «Ужгородський національний університет» (далі ДВНЗ «УжНУ») сприяє залученню досвіду вищих навчальних закладів провідних країн центрально-східної Європи – Словаччини, Угорщини, Румунії, Польщі, Чехії у процесах євроінтеграції, містить значний інтерес не тільки для нашого університету, а й України в цілому.

Пріоритетним у виборі стратегії міжнародного співробітництва та стратегічних партнерів ДВНЗ «УжНУ» визначено членство у міжнародних консорціумах, асоціаціях, товариствах, білатеральне партнерство, участь науково-педагогічних працівників у міжнародних конференціях, форумах, симпозіумах, проведення спільних наукових розробок, забезпечення якості інтернаціоналізованої освіти, заохочення студентів до участі в міжнародних програмах, проектах, науковій діяльності.

Інтернаціоналізація освіти – інтеграція міжнародного виміру у навчальний процес, планування і здійснення наукових досліджень, надання соціальних послуг навчальним закладом, а також розробка освітніх стратегій, спрямованих на формування глобального мислення молоді з урахуванням перспектив розвитку сучасного суспільства.

До внутрішніх факторів інтернаціоналізації відносять роль університету, повагу до його культурних та історичних традицій, оцінювання академічних програм, якість професорсько-викладацького складу, організаційну структуру закладу. Зовнішні фактори інтернаціоналізації охоплюють престижність і репутацію закладу на міжнародній арені, визначення тенденцій розвитку закладу й можливостей їх реалізації на міжнародному ринку, оцінювання конкурентоспроможних можливостей закладу.

Адаптація національної системи освіти до загальноєвропейських критеріїв дозволить забезпечити принципову можливість розвитку академічної мобільності української вищої освіти. Інструменти й способи забезпечення сумісності та порівнюваності національних складових в рамках європейської системи вищої освіти розроблено в наступних базових документах Болонського процесу: Всеосяжна рамка кваліфікацій для Європейського простору вищої освіти (The Overarching Framework for Qualifications in the European Higher Education Area – QF-EHEA), заснована на Дублінських дескрипторах; Європейська рамка кваліфікацій для навчання впродовж життя (European Qualifications Framework for Lifelong Learning – EQF-LLL), ініційована Європарламентом та Єврокомісією; Кроки з розробки національних рамок кваліфікацій, ухвалені на Лондонській конференції міністрів, відповідальних за вищу освіту (2007); Рекомендації країнам з проведення процесу верифікації – критерії і процедури для підтвердження сумісності рамок освіти. Хартія європейських університетів для освіти впродовж життя. Концептуальними щодо академічної мобільності є положення Болонської декларації про те, що студенти Європи мають потребу і право на навчання для здобуття ступенів, що визнаються в Європі а не тільки в країнах (регіоні), де їх здобуто, а також те, що головною відповідальністю навчальних закладів та установ європейської вищої школи є гарантія надання однаково високого рівня кваліфікації своїм студентам.

Базуючись на вищезазначеній концептуальній основі, опираючись на Закон України «Про вищу освіту», «Положення про порядок реалізації права на

академічну мобільність» затвердженого постановою КМУ від 12.08.2015р. №579, «Положення про академічну мобільність студентів» ДВНЗ «УжНУ» затверджено наказом ректора №379/01-17 від 25.02.2016 р. а також на Стратегію розвитку ДВНЗ «УжНУ» розроблена дана Стратегія Інтернаціоналізації

## **II. МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО ЯК ОСНОВА ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЇ ДВНЗ «УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»**

Пріоритетним напрямом інституційної інтернаціоналізації освітнього простору ДВНЗ «Ужгородський національний університет» є встановлення партнерських відносин між закладами вищої освіти та науки. На основі домовленостей із зарубіжними науковими установами та вищими навчальними закладами визначено основні потенційні сфери співробітництва, враховуючи сильні сторони і потреби партнерів узгоджуються освітня методологія, наукові пріоритети, залучення інновацій. **Університет активно співпрацює із понад сотнею іноземних партнерів** з Китаю, США, Великобританії, Німеччини, Бельгії, Іспанії, Італії, Хорватії, Угорщини, Румунії, Литви, Польщі, Чехії та Словаччини та ін. Основними напрямками співпраці між сторонами-партнерами є:

- ❖ організація спільних конференцій, симпозіумів, семінарів, інших наукових форумів;
- ❖ підготовка та видання спільних навчальних і наукових праць;
- ❖ академічна мобільність студентів, аспірантів, докторантів, викладачів, науковців;
- ❖ розробка спільних освітніх програм, налагодження спільного керівництва докторантами;
- ❖ налагодження взаємовигідного співробітництва з органами влади, бізнесом, іншими зацікавленими сторонами;
- ❖ розробка, просування та реалізація спільних проектів національних та міжнародних донорів.

Підготовка та реалізація спільних освітніх і наукових проектів з провідними вищими навчальними закладами Європи та світу першочергово здійснюється через участь Університету у різних міжнародних організаціях, асоціаціях та консорціумах.

**У квітні 2015 року, з метою інтернаціоналізації, на базі ДВНЗ «Ужгородський національний університет» утворено Міжнародний консорціум університетів**, до якого увійшло 18 зарубіжних та українських ЗВО. Зокрема, меморандум про створення Міжнародного консорціуму університетів підписали представники наступних зарубіжних вищих навчальних закладів: Університет ім. М. Ромеріса (Литва), Поморська академія у Слупську (Польща), Вища школа бізнесу – Національний Університет Луїса (Польща), Університет Бабеш-Бояї (Румунія), Західний університет ім. Васіле Голдіш (Румунія), Братиславський економічний університет (Словацька Республіка), Євразійський національний університет ім. Гумільова (Казахстан), Батумський державний університет ім. Ш.Руставелі. Основні напрями співпраці між Сторонами-партнерами наступні: спільна проектна діяльність, участь у міжнародних грантових програмах, організація спільних міжнародних науково-практичних конференцій, активізація наукової роботи, залучення до неї студентів, налагодження спільного керівництва студентськими роботами; розвиток різних форм академічної мобільності, розробка спільних освітніх програм, налагодження взаємовигідного співробітництва з органами влади, співпраця вищих навчальних закладів з органами місцевого самоврядування.

Важливе значення для подальшої інтеграції в європейський науковий простір стало приєднання ДВНЗ «УжНУ» до Великої Хартії університетів у вересні 2018 року. Magna Charta Universitatum об'єднує понад 80 провідних університетів світу, закріплює основні цінності, права та обов'язки університету як ключового інституту суспільства, діяльність якого присвячена визначенню й поширенню найважливіших принципів і знань, наданню суспільству інтелектуальних орієнтирів.

Активно продовжується співпраця Ужгородського національного університету в рамках Конференції ректорів Дунайського регіону. Дунайський регіон має великий інноваційний потенціал, що стало очевидним через спільну реалізацію різних проектів ЄС, серед яких у першу чергу Horizon 2020 року, Life +, Interreg, Erasmus+ та ін.

Каталізатором здійснення міжнародної діяльності ДВНЗ «УжНУ» є участь в асоціаціях на зразок Європейської Асоціації університетів, - найбільш авторитетного об'єднання вишів Європи, що де-факто формує політику Європейського освітнього простору та у міжнародних рейтингах, серед них - Times Higher Education World University Rankings, QS World University Rankings by Region, U-Multirank, UI GreenMetric World University Rankings, Webometrics Ranking of World's Universities.

Стратегія інтернаціоналізації в ДВНЗ «УжНУ» здійснюється за двома умовними векторами, які часто переплітаються – зовнішній вектор – у першу чергу це міжнародна академічна мобільність, і – внутрішній вектор – впровадження світових стандартів, інтернаціоналізація навчальних курсів, міжкультурних програм тощо.

Для наукових, науково-педагогічних працівників та інших учасників освітнього процесу академічна мобільність надає можливість підвищення кваліфікації в контексті глобальних трендів розвитку науки і залучення до кращих світових практик, розширення професійного діалогу і підвищення конкурентоспроможності на ринку праці. Міжнародна академічна мобільність надає учасникам освітнього процесу розширення культурного діалогу і кругозору, набуття нових унікальних професійних навичок та удосконалення навичок володіння іноземними мовами.

Формами академічної мобільності для учасників освітнього процесу, що здобувають освітні ступені бакалавра, магістра та доктора філософії є: навчання за програмами академічної мобільності, мовне стажування, наукове стажування. Формами академічної мобільності для осіб, що здобувають наукову ступінь доктора наук, науково-педагогічних, наукових і педагогічних працівників та інших

учасників освітнього процесу, є: участь у спільних проектах, викладання, наукове дослідження, наукове стажування, підвищення кваліфікації.

У 2014 році ДВНЗ «УжНУ» приєднався до європейської освітньої програми Erasmus+. Дана програма дозволяє забезпечити мобільність студентів та викладачів на основі стипендій, що надаються Європейським Союзом та покриває витрати на навчання й проживання. Протягом 2014-2019 років відділом міжнародних зв'язків ДВНЗ «УжНУ» розроблено та підготовлено 85 договорів з предметними додатками із європейськими університетами. Підписані договори створили можливість для бакалаврів, магістрів, докторів філософії, адміністративних працівників та для науково-педагогічного складу навчатися або стажуватися у провідних європейських вишах.

Упродовж п'яти років студенти, аспіранти та науково-педагогічні працівники ДВНЗ «УжНУ» отримали стипендії Erasmus+ на навчання/стажування за кордоном, у партнерських університетах серед них, зокрема: Карлів університет м. Прага (Чеська Республіка), Литовський університет наук про здоров'я м. Каунас (Литва), Університет імені Я.А. Коменського в Братиславі (Словацька Республіка), Університет імені Матея Бела в м. Банська Бистриця (Словацька Республіка), Католицький університет м. Ружомберок (Словацька Республіка); Кошицький університет ветеринарної медицини та фармації (Словацька Республіка), Університет ім. Етваша Лоранда у м. Будапешт (Угорщина), Університет м. Фоджія (Італія); Падуанський університет м. Падуя (Італія), Політехнічний університет в м. Пожега (Хорватія), Університет м. Пітешті (Румунія), Люблінський католицький університет імені Івана Павла II (Польща) та ін.

Систематично відбувається співпраця між ДВНЗ «УжНУ» та Поморською Академією у Слупську (Польща). З 2015 року здійснюється семестрове навчання наших студентів у даному польському державному вищому навчальному закладі за сімома спеціальностями. У 2018 році започатковано аналогічну програму семестрового навчання з Академією Ignatianum у Кракові (Польща), що збільшує можливість семестрового навчання студентів ДВНЗ «УжНУ» за кордоном.

Особлива роль у процесі інтернаціоналізації відводиться навчанню за спільними освітніми програмами, яке координується безпосередньо університетами-партнерами. Ініційована університетами, на основі білатеральних угод, здійснюється підготовка студентів усіх освітніх рівнів за спільними освітніми програми, на основі узгоджених навчальних планів студенти паралельно здобувають освіту в двох університетах, а по завершенню отримують два дипломи. Визнання кредитів засвоєних студентом у виші-партнері дає змогу розширити методологію, зміст та географію навчання, а разом з тим зекономити час. Відповідно до укладених угод студенти біологічного факультету, математичного факультету, факультету історії та міжнародних відносин, факультету туризму та міжнародних комунікацій, факультету інформаційних технологій навчаються за програмами подвійних дипломів у партнерських університетах Польщі, Словаччини та Литви. У 2019 році акредитовано спільну магістерську програму «Інженерія програмного забезпечення та бізнес-аналіз» на основі угоди між ДВНЗ «УжНУ» та Школою економіки та менеджменту в публічному адміністрування в Братиславі. Навчальна програма має стандартну тривалість навчання – 1,5 року, включаючи практичні тренінги. Перші два семестри навчання здійснюються на факультеті інформаційних технологій УжНУ (українською мовою), а третій семестр навчання буде проходити в Братиславі (словацькою мовою).

За підтримки урядових програм Словацької Республіки, Республіки Польщі, Румунії та Угорщини здійснюється й семестрове навчання, частковий курс навчання, проходження виробничої практики на підприємствах, в організаціях, клініках, навчальних закладах та наукових установах прикордонних регіонів. Так, наприклад, щорічно близько сотні студентів Ужгородського національного університету користуються такою можливістю й проходять часткове (тримісячне) навчання закордоном. Такого роду академічна мобільність дає студентам можливість покращення мовних навичок та досвід міжкультурного спілкування, а для майбутніх випускників розширюються можливості працевлаштування через визнання кваліфікацій. Взаємне визнання документів про освіту, наукові ступені і вчені звання здійснюється також на підставі двосторонніх міжурядових угод, і такі



угоди Україна має серед понад двадцяти країн з Польщею, Словацькою Республікою, Угорщиною та Румунією.

Відповідно до чинної Програми співробітництва між Міністерством освіти Словацької Республіки та Міністерством освіти і науки України про співробітництво та обміни в галузі освіти викладачі та студенти-філологи проходять наукове стажування у Пряшівському університеті м. Пряшів, в Братиславському Університеті імені Я.А. Коменського. Щорічно у цій програмі беруть участь близько 15 студентів-словаків. Студенти спеціальності «Словацька мова і література» і «Чеська мова і література» проходять діалектологічну та ознайомчу практику у Словаччині (Нітра) та Чехії (Пелгримов, Гавлічків Брод). Археологічну практику в Інституті археології САН м. Кошице (Словацька Республіка) проходять студенти факультету історії та міжнародних відносин. Загалом, студенти та науковці нашого університету беруть участь в різних міжнародних конференціях та семінарах, а також проходять стажування в рамках стипендіальних програм міжнародних фондів: Fulbright, Вишеградського фонду, Рамкової програми SAIA, OeAD, DAAD, фонду Європейської комісії, MOBIS. Щорічно відділом міжнародних зв'язків фіксується близько 600 закордонних відряджень студентів, аспірантів, наукових та педагогічних працівників.

Обмін досвідом науковців та педагогів є чи не найголовнішим у підвищенні якості надання освітніх послуг, модернізації та інтернаціоналізації в регіоні. Окрім організації міжнародних науково-практичних конференцій, проведення спільних науково-дослідних робіт, практика постійного лекторату, - є найпоширенішою і ефективною формою мобільності академічно-наукового кола. Вищезазначені форми обміну досвідом здійснюються як на основі урядових угод, так і за підтримки різних стипендійних програм та й з ініціативи безпосередньо навчальних та наукових установ. Зокрема, перший у регіоні постійний лекторат словацької мови і культури в регіоні відкрито у вересні 1994 року (діє по сьогодні) на основі міждержавних угод на кафедрі загального і слов'янського мовознавства Ужгородського державного університету.

На основі укладених контрактів в ДВНЗ «УжНУ» діє постійний іноземний лекторат, відповідно на юридичному факультеті, стоматологічному та філологічному факультеті викладають: доктор філософії Лукаш Ціско (Словацька Республіка), доктор філософії Петер Джуца (Словацька Республіка), магістр Матей Масарик (Словацька Республіка) та магістр Петра Зламана (Чеська Республіка). Завдяки наполегливій діяльності Генерального консульства Чеської Республіки (м. Львів), Крайового уряду краю Височіна та фонду «Віза», до викладання студентам-богемістам у 2017 році залучалася фахівець, носій мови, магістрантка Карлового університету Петра Зламана.

Позитивною є динаміка кількості іноземців, які стали учасниками академічної мобільності у нашому університеті. Відповідно до партнерських угод про співпрацю за програмою обміну в ДВНЗ «УжНУ» на факультеті суспільних наук пройшла навчання студентка Дармштадтського університету прикладних наук (м. Дармштадт, Німеччина); семестрове навчання в рамках програми Erasmus+ пройшли студенти Падуанського Університету (м. Падуя, Італія).

У рамках програми академічних обмінів імені Фулбрайта (США) стажувалося п'ятеро науковців. За програмою Erasmus+ в ДВНЗ «УжНУ» також пройшли стажування та обмінялись співробітники Університету в м. Пожега (Хорватія), співробітники Католицького університету у м. Ружомберок (Словаччина), науковці Литовського університету наук про здоров'я (Вільнюс, Литва), Університету Бабеш-Бояї (Румунія) тощо.

З метою підвищення якості надання освітніх послуг в нашому виші до читання лекцій залучаються іноземні фахівці. Зокрема, лекції для студентів різних спеціальностей читають відомі фахівці, серед них: професор мовознавства Інституту славістики Віденського університету М. Мозер (Австрія), професор Центру Студій Східної Європи Варшавського університету Казімір Войціцкі (Республіка Польща); науковець Університету м. Байройт Вальтер Ретцель-Кюрцдюрфер (Німеччина); фулбрайтерка Сесілія Хільдебранд спеціаліст з акупунтури і східної медицини (США), професор Марк Ділан, професор Метью Темпл, професор Назарет Коледжу (США) академік Богдан Гаврилишин, депутат

Європарламенту від Словаччини Іван Штефанец, директор українсько-німецького наукового об'єднання Дарина Блохин (ФРН), а також Надзвичайний та повноважний посол Латвійської республіки в Україні Юріс Пойканс, державний секретар міністерства закордонних справ та зовнішніх відносин Угорщини Левенте Мадяр, директор інституту публічного права та політології Університету м.Грац (Австрія) професор Бернд Візер, професор Пряшівського університету Іван Саламон, професор Янош Пустаї, викладач Ягеллонського університету Павел Адамкевич, голова Представництва Європейського Союзу в Україні Ян Томбінський, який відкрив інформаційний центр ЄС при ДВНЗ «УжНУ», та багато інших відомих фахівців.

Забезпечення високої міжнародної культури навчального закладу сприяє створенню позитивного клімату, міжнародному співробітництву викладачів і студентів, підвищенню міжнародного престижу й репутації, формуванню полікультурної свідомості, глобального мислення випускників.

Важливі вектори розвитку університету обговорюються керівництвом університету під час офіційних візитів до університету відомих дипломатів і посадових осіб провідних країн: Норвегії, Угорщини, Польщі, Словаччини, Чехії, Німеччини, США, керівників зарубіжних наукових та освітніх закладів, Координаторів стипендіальних програм. Систематично в різних заходах приймали участь Генеральний консул Словацької Республіки в Ужгороді, Консули Генерального консульства Угорщини в Ужгороді, Генеральний консул Чеської Республіки в Львові.

Важливими подіями у міжнародному житті університету стали присвоєння та вручення почесних звань Doctor Honoris Causa відомим європейським науковцям, за особисті наукові досягнення та розвиток і поглиблення співпраці з Ужгородським національним університетом. Зокрема, протягом останніх років такі почесні звання отримали: Петер Куш – доктор наук, професор, продекан факультету математики, фізики та інформатики Університету ім. Коменського у Братиславі (Словацька Республіка), Томаш Зіма – відомий чеський науковець, доктор медичних наук, професор, ректор Карлового університету у м.Прага

(Чеська Республіка), Міністр юстиції Угорської Республіки, доктор юридичних наук, професора Ласло Трочані, Вальтер Ретцель-Кюрцдюрфер, науковець у галузі здоров'я, ерготерапевт, лектор Інституту медичного менеджменту та науки про здоров'я Університету м. Байройт (Німеччина), Юрас Баніс науковець у галузі фізики, Президент Литовської Академії Наук, габілітований доктор наук, професор (Литовська Республіка) та інші поважні науковці.

Проведення активного обміну досвідом, забезпечення академічної мобільності стало можливим через правильну політику, щодо залучення англійської мови у навчальний процес. У 2017 році ДВНЗ «УжНУ» приєднався до виконання проекту «Англійська мова для університетів», значна частина викладачів прослухали тренінги від лекторів Британської ради, а після проходження тесту АРТІS отримали сертифікати, що підтверджують рівень знання англійської мови. Вдалим став план Ужгородського університету – створити власний центр сертифікації.

Спільно із закордонними партнерами наші науковці проводять дослідження за підтримки міжнародних фінансових механізмів, протягом останніх п'яти років ДВНЗ «УжНУ» успішно реалізував десятки міжнародних освітніх та науково-дослідних проектів за програмами Міжнародного Вишеградського фонду, Еразмус+ ТЕМПУС (ex-Темпус), Норвезького фінансового механізму, Прикордонного співробітництва Європейського Інструменту Сусідства та Партнерства: Угорщина-Словаччина-Румунія-Україна, Польща-Україна-Білорусь, Румунія-Молдова-Україна та інших.

За програмою Європейського Союзу TEMPUS реалізовувалися два проекти. Мова йде про ініціативи «Інноваційні лабораторії: використання відкритих інноваційних навчальних платформ та дослідницької діяльності в освіті для підприємств з метою розширення участі та інноваційного потенціалу університетів в постсоціалістичних суспільствах» та «Сприяння трикутнику знань в Білорусі, Україні і Молдові».

В рамках функціонування Вишеградського фонду реалізовувався проект «Інноваційний університет – інструмент інтеграції у європейський освітній і науковий простір».

У 2015-2017 році Університет разом з науковими установами Словаччини розпочав роботу над проектами в рамках програми Норвезького фінансового механізму «Міжнародне співробітництво»: «Обмін ноу-хау для кращого управління шенгенським кордоном між Словаччиною та Україною, Норвегією та Росією»; «Через комунікацію до процвітання словацько-українського прикордонного регіону (COPELU)»; «Інноваційно-освітні методи для підтримки партнерства – Innov Educ»; «Міжнародне молодіжне спортивне партнерство».

ДВНЗ «УжНУ» здійснював виконання проектів у рамках транскордонної програми «Угорщина-Словаччина-Румунія-Україна» за наступними темами: «Система космічного захисту від надзвичайних ситуацій транскордонна система для передбачення надзвичайних природних явищ на основі використання супутникових технологій в Угорщині, Словаччині, Румунії та Україні»; «PI@NETour – Створення науково-туристичного продукту та мережевої інфраструктури для наукового туризму в прикордонних регіонах Марамуреш та Закарпаття»; «Інтерактивна інституційна співпраця. Історія, традиції і культура без кордонів».

Із метою забезпечення інтеграції вітчизняного сектору наукових досліджень у Європейський дослідницький простір та підтримки реалізації Рамкової програми ЄС з досліджень та інновацій «Горизонт-2020» в УжНУ створено Національний контактний пункт за пріоритетними напрямками «Харчова безпека, стале сільське господарство, морські дослідження та біоекономіка» та «Здоров'я, демографічні зміни та добробут» .

До цілей та завдань міжнародних проектів, що наразі виконуються у ДВНЗ «УжНУ» належать:

- ✓ дослідження проблем толерантності на кордонах Європи;
- ✓ модернізація вищої журналістської освіти в Україні, інтернаціоналізація стандартів підготовки медіа фахівців;

- ✓ посилення провідних європейських науково-дослідних інфраструктур;
- ✓ розширення оперативної системи «Аварійна космічна система» для моніторингу небезпечних природних і техногенних геопроцесів в прикордонному регіоні Угорщина-Словаччина-Румунія-Україна;
- ✓ сприяння розвитку ремесел та гастрономії, як відповідних компонентів культурного надбання Карпатського євро регіону.

Основні міжнародні проекти, підготовка та реалізація яких здійснювалася у 2018-2019 навчальному році:

1. Продовжувалася діяльність міжнародного проекту науковців кафедри твердотільної електроніки з/с інформаційної безпеки фізичного факультету. Серед завдань проекту «Посилення провідних європейських науково-дослідних інфраструктур», в рамках програми «Горизонт-2020» є облаштування спеціалізованої фізичної лабораторії. У липні 2018 року, за активної підтримки чеських партнерів у ДВНЗ «УжНУ» встановлено лабораторну установку для Оже-електронної спектроскопії. Проект втілюється через роботу консорціуму CERIC-ERIC, до міжнародних партнерів якого належать установи Чеської Республіки, Італії, Австрії, Словенії, Сербії та Румунії. Керівник проекту професор Різак В.М.

1. Проект, за напрямом «**Розвиток потенціалу вищої освіти**», програми **Європейського Союзу ЕРАЗМУС+ К2. (ex-Tempus)**, реалізовує колектив кафедри журналістики. Назва проекту DESTIN – Journalism Education for Democracy in Ukraine: Developing Standards, Integrity and Professionalism – Журналістська освіта задля демократії в Україні: розробка стандартів, доброчесність та професіоналізм. Основна мета проекту модернізація вищої журналістської освіти в Україні, інтернаціоналізація стандартів підготовки медіафахівців, налагодження довгострокової співпраці викладачів та експертів країн-партнерів, культивування європейських принципів вищої освіти і журналістської діяльності. Проект спрямований на вдосконалення журналістської освіти – оновлення навчальних планів і програм з журналістики в Україні (бакалаврат+магістратура), їх наближення до стандартів ЄС, покращення працевлаштування студентів-журналістів, їхньої міжнародної мобільності та

поширення медіаграмотності в суспільстві. У Консорціумі спільно працюють науковці провідних українських вишів та університетів Великої Британії, Швеції, Австрії, Нідерландів, Польщі. Керівник проекту проф. Бідзіля Ю.М.

2. У 2018 році науковці Ужгородського національного університету долучилися до виконання проекту уже діючого консорціуму та реалізовували проект: «Мережа інновацій та знань про короткі ланцюжки постачання» (Short supply chain knowledge and innovation network – SKIN), фінансований в рамках Європейської програми з досліджень та інновацій «Горизонт-2020», номер 728055. У Консорціумі спільно працюють науковці провідних наукових установ та університетів Італії, Бельгії, Сербії, Чехії, Угорщини, Австрії, Польщі, Словаччини та ін. Керівник проекту проф. Бойко Н.В.

3. Проект під назвою «Толерантність на кордонах Європи» здійснюється у рамках Програми підтримки «Східного партнерства». Завданням проекту є дослідження реальної сьогоденної ситуації, науково-експертне та практичне обґрунтування результатів, створення інституційних умов міжрелігійного, міжкультурного та міжнародного діалогу та співробітництва. Сприяння форматам згуртованості та співробітництва на основі спільних цінностей та практик. Проект реалізовується науковцями кафедри політології та державного управління та інститутом релігійних студій ДВНЗ «УжНУ» спільно з німецькими партнерами з Університету імені Людвіга-Максиміліана у Мюнхені (ФРН).

4. Норвезький проект під назвою «Перепідготовка і соціальна адаптація військовослужбовців та членів їх сімей в Україні», що Ужгородський національний університет виконував спільно з Норвезьким університетом NORD. Основу проекту «Україна – Норвегія» складає професійна перепідготовка цільової групи на цивільні спеціальності, що користуються попитом на ринку праці України, сприяння учасникам проекту у правовій та соціальній адаптації до умов життя у громадянському суспільстві.

5. У 2018 реалізовано проект "Багатофункціональна студентська бібліотека", на основі Угоди на отримання малого гранту за підтримки Офіційної допомоги розвитку Словацької Республіки. Генерального консульства Словацької

Республіки, а також Словацького агентства з міжнародного співробітництва і розвитку. Проект спрямований на підвищення якості бібліотечних послуг, що надаються студентам шляхом придбання мультимедійного обладнання для створення сучасного інформаційного центру.

6. Ужгородський національний університет став Асоційованим партнером проекту “European Early Innovators Initiative”, що фінансується Фондом стратегічних проектів Дунайського регіону, ініційованим компетентними суб'єктами з 4 країн (Румунії, Італії, України та Словаччини). У грудні 2018 в м. Трієст (Італія) проходив міжнародний семінар-тренінг “Training and presentation of scientist business ideas” у якому взяли участь студенти, цьогорічні переможці конкурсу інноваційних ідей “Стартап УжНУ– 2018”.

7. Про отримання гранту для реалізації проектів за програмою транскордонного співробітництва Європейського інструменту сусідства HU-SK-RO-UA 2014-2020 у 2019 році надійшла позитивна відповідь стосовно дослідження теми: «Розширення оперативної системи «Аварійна космічна система» для моніторингу небезпечних природних і техногенних геопроцесів в прикордонному регіоні Угорщини-Словаччини-Румунії-України». Партнери проекту: Університет ім. Павола-Йожефа Шафарика у м. Кошіце (Словаччина), Технічний університет у м. Клуж-Напока (Румунія), Університет технологій та економіки в м. Будапешт (Угорщина), Самоврядування Саболч-Сатмат-Берег регіону (Угорщина).

8. Про отримання гранту для реалізації проектів за програмою транскордонного співробітництва Європейського інструменту сусідства HU-SK-RO-UA 2014-2020 у 2019 році надійшла позитивна відповідь стосовно дослідження теми: «Сприяння розвитку ремесел та гастрономії, як відповідних компонентів культурного надбання Карпатського євро регіону». Міжнародні партнери проекту: Університет Бабеш-Боляї (Румунія), Торгово-промислова палата повіту Марамуреш (Румунія), Мішкольський університет (Угорщина), Торгово-промислова палата Боршод-Абауджа-Земплен (Угорщина).



9. З метою координації підготовки та виконання міжнародних грантових угод на всіх етапах проектного циклу в ДВНЗ «УжНУ» створено Грантовий комітет. До складу комітету входять проректори, фахівці юридичного відділу, бухгалтерії, відділу міжнародних зв'язків, науково-дослідної частини, Центру інновацій і розвитку; очолює цю структуру ректор вишу. До основних завдань Грантового комітету належить затвердження проектів міжнародних грантових пропозицій (угод), погодження проектних пропозицій, менеджмент проектів, узгодження їх з іншою поточною діяльністю університету.

Підготовка іноземних громадян у ДВНЗ «Ужгородський національний університет» здійснюється українською та англійською мовами. Навчання англійською мовою для студентів спеціальностей «Лікувальна справа», «Стоматологія» розпочалося з 2014/2015 навчального року, а у 2018 році ця практика була поширена на всі спеціальності медичного спрямування, деякі – спеціальності інженерного спрямування та на галузь знань «Міжнародні економічні відносини».

У червні 2018 р. навчання в ДВНЗ «УжНУ» завершили 92 іноземних громадянина, отримавши дипломи державного взірця. Водночас, за сприяння Державного центру міжнародної освіти МОН України у 2018 році було оформлено понад 700 запрошень для іноземних громадян для навчання на першому курсі, підготовчому відділенні та у клінічній ординатурі. Запроваджена оплата за оформлення запрошень дозволила акумулювати на рахунку університету більше 150 тис. гривень.

У підсумку під час вступної кампанії, що тривала з липня по листопад 2018 р. до ДВНЗ «Ужгородський національний університет» було зараховано 431 іноземців на 1-й курс. Значну кількість іноземних студентів поновлено в УжНУ в порядку переводу з інших вищих навчальних закладів України. Таким чином, станом на 31 грудня 2018 року в університеті навчалось 1742 іноземні студенти. Для порівняння: восени 2014 року в УжНУ навчалися 397 осіб з іноземним громадянством, а у попередні роки ця кількість не перевищувала 25 осіб.

Більшість іноземних студентів є громадянами Індії – 933 особи. Також в ДВН «УжНУ» навчаються громадяни Йорданії, Бангладешу, Нігерії, Гани, Камеруну, Мальдівів, Зімбабве, Австрії, Чехії, Словаччини, Румунії, Угорщини, США, Нідерландів та інших країн. Студентський актив представлений вихідцями з 52 країн світу. Найбільш популярним серед іноземців є навчання на медичному № 2, стоматологічному, медичному, інженерно-технічному факультетах а також у клінічній ординатурі.

Відділ роботи з іноземними студентами проводить постійну роботу щодо їх адаптації в українському суспільстві: пояснюють норми співіснування у студентському середовищі в Україні та, зокрема, в Ужгородському національному університеті. Також іноземні студенти залучаються до проведення громадських, спортивних та культурних заходів, до організації святкувань, зустрічей, семінарів.

### **ІІІ. ІНСТРУМЕНТИ ПОДАЛЬШОЇ ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЇ ДВНЗ «УжНУ»**

✓ Постійно забезпечувати ефективність виконання договорів із зарубіжними вищими навчальними закладами, науковими інститутами. Розвивати взаємодію з міжнародними мережами, організаціями та фондами, міжнародними стипендійними програмами.

✓ Проводити активну роботу у стратегічних міжнародних альянсах, консорціумах, долучатися до нових міжнародних освітніх та дослідницьких мереж.

✓ Зміцнювати авторитет у сфері наукових досліджень через збільшення кількості публікацій викладачів і співробітників університету в рейтингових зарубіжних виданнях.

✓ Розробляти заходи щодо просування освітніх послуг за кордон, активізувати роботу з розширення кількості міжнародних симпозіумів, конференцій, семінарів, що проводяться ДВНЗ «УжНУ» закордоном, брати участь в міжнародних виставках та ярмарках освітніх послуг.

- ✓ Забезпечувати підготовку маркетингових матеріалів ДВНЗ «УжНУ» в єдиному розробленому стилі, керуючись затвердженою брендовою методологією.
- ✓ Здійснювати постійний моніторинг нормативних вимог міжнародних та національних рейтингів, з метою формування нових тактичних цілей інтернаціоналізації через нові суспільні виклики.
- ✓ Постійно працювати над забезпеченням високої репутації ДВНЗ «УжНУ» у тому числі серед академічної спільноти та роботодавців.
- ✓ Вдосконалювати роботу сайту ДВНЗ «УжНУ», зокрема у іміджевій частині, систематично оновлювати та актуалізувати англomовну версію.
- ✓ Активізувати міжнародне співробітництво на рівні науково-педагогічних працівників, кафедр, факультетів, структурних підрозділів. Розвивати напрями навчального і наукового обміну.
- ✓ Систематично ініціювати та підтримувати академічну мобільність студентів (аспірантів) через поширення інформації, організацію індивідуальних графіків навчання, визнання засвоєних кредитів.
- ✓ Вдосконалювати механізм підготовки спільних освітніх програм “два дипломи”, міжнародних програм, програм іноземними мовами.
- ✓ Запроваджувати в університеті інформаційну, організаційну, навчальну та технічну підтримку студентів, аспірантів та молодих вчених, які прагнуть впроваджувати у виробництво інноваційні ідеї з ефективним застосуванням сучасних ІТ-технологій; що сприятиме у розвитку економічного мислення, комунікативних і лідерських якостей, навичок менеджменту, бізнесової діяльності.
- ✓ Застосовувати систему мотивації співробітників до подачі проектних заявок та участі в міжнародних проектах і програмах. Визначити перелік пріоритетних наукових напрямів, за якими буде здійснюватися подача проектних заявок. Забезпечувати ефективне використання коштів, виграних у міжнародних грантових фондах;
- ✓ Наукову, організаційну та навчально-методичну діяльність ДВНЗ «УжНУ» здійснювати у контексті Болонського процесу та євроінтеграції, через

розробку, впровадження й удосконалення інноваційних методик підготовки спеціалістів на основі передового зарубіжного і вітчизняного досвіду.

✓ Стимулювати участь структурних підрозділів у процесі інтернаціоналізації, мотивувати підрозділи, співробітників до участі в міжнародній діяльності: подачі заявок, встановлення партнерських відносин, участь у академічній мобільності, проводити рейтинг викладачів за міжнародною активністю.

✓ Розширювати та вдосконалювати роботу із забезпечення англомовних освітніх програм, навчальних курсів та навчально-методичних комплексів для студентів (аспірантів), що навчатимуться в ДВНЗ «УжНУ» за програмою Erasmus+.

✓ Постійно проводити мовну перепідготовку викладачів та адміністративного персоналу, застосовувати систему мотивації науково-педагогічних працівників і співробітників, які володіють іноземними мовами.

✓ Застосовувати розроблену систему оцінки рівня знань іноземної мови у студентів, науково-педагогічних працівників, що спрямовуються на стажування.

✓ Продовжувати роботу тестування на знання української мови та іноземних мов (англійської, німецької, французької, іспанської, румунської, польської, угорської, чеської, словацької).

✓ Залучати іноземних фахівців до проведення академічних занять і науково-дослідної роботи, проходження курсів підвищення кваліфікації у ДВНЗ «УжНУ».

✓ Удосконалювати інфраструктурні умови ДВНЗ «УжНУ» для прийому іноземних студентів та викладачів (у тому числі за обміном).

✓ Застосовувати розроблену систему оцінювання іноземних документів про освіту.

✓ Забезпечувати високу якість програм освіти для іноземних студентів, в тому числі, програми “Українська мова як іноземна”.

✓ Систематично організовувати і проводити дні студентської дружби, днів національних культур, спортивних заходів. Забезпечувати підтримку в адаптації іноземних здобувачів вищої освіти, через соціокультурні програми.

#### IV. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

Основними результатами реалізації Стратегії має стати посилення міжнародного іміджу української вищої освіти, підвищення конкурентоздатності, зміцнення авторитету, покращення позицій ДВНЗ «УжНУ» у міжнародних рейтингах.

Стратегія інтернаціоналізації ДВНЗ «Ужгородський національний університет» затверджується Вченою радою Університету і вводиться в дію наказом ректора.

#### ПОГОДЖЕНО:

Перший проректор



О.Г.Сливка

Проректор з науково-педагогічної роботи



М.О. Лендьел

Проректор з наукової роботи



І.П. Студеняк

Розробник:

Начальник відділу міжнародних зв'язків



О.І. Свєженцева